

**БАШ-ЧЕЛИК
ЧЕРНОГОРСКА НАРОДНА
ПРИКАЗКА**

chitanka.info

Един цар имал трима сина и три щерки. Като остарял и предусетил, че скоро ще умре, повикал челядта си и заръчал на синовете да омъжат сестрите си за първия, който дойде да се сватосва.

— Ако не изпълните това, което искам от вас — проклети да сте! — рекъл той.

Подир някое време царят умрял. Минали месеци — никой не идвал да иска сестрите. Ала ето че една нощ се похлопало на портите така силно, та целият дворец се разтърсил. Отвън се разнасяли крясъци, песни и такава врява, че всички зад стените се разтреперили от страх. Изведнъж избоботил страшен глас:

— Ей, синове царски, отворете портите!

— Не отваряйте! — рекъл най-големият брат.

— За нищо на света! — отсякъл средният брат.

А най-младият рекъл:

— Аз ще отворя.

Щом отлостили портите, в двореца нахълтала някаква сила незнайна; нищо освен искри и огнени езици не се виждало. Сетне проехтял силен глас:

— Дошъл съм да искам за жена най-голямата ви сестра. Много няма да чакам и повторно няма да дойда. Отговорете ми още сега: ще ли ми я дадете?

Най-големият брат отвърнал:

— Аз не я давам. Не знам кой си и откъде си, нито пък къде ще я отведеш.

Средният брат рекъл и отсекъл:

— Не си давам аз сестрата по тая късна доба!

А най-младият:

— Ако двамата не щете, аз пък я давам. Забравихте ли какво заръча баща ни?

Хванал сестра си за ръка и я дал на невидимия жених, като му рекъл:

— Нека бъде щастлива с тебе!

Щом сестрата прекрачила прага, избухнала ослепителна светлина, раздал се такъв гръм, че дворецът се разлюлял и всички изпадали. После всичко затихнало. На заранта — никаква следа от незнайните сватове.

На следната нощ по същото време пак се зачули крясъци, песни и врява и още по-силен глас завикал:

— Ей, синове царски, отворете портите!

Изплашили се всички, отворили портите и в двореца нахълтало нещо страховито.

— Дайте ми за жена средната си сестра! Нея съм дошъл да искам и втори път няма да дойда — избучало страшилището.

Най-големият брат рекъл:

— Не я давам!

Средният отсякъл:

— Не я давам!

— А пък аз ще я дам — рекъл най-младият. — Забравихте ли какво заръча баща ни?

Хванал сестра си за ръка и я дал на незнайното нещо, като рекъл:

— Нека бъде щастлива с тебе!

Щом сестрата прекрачила прага, раздал се гръм и трясък и всички изпонападали. На заранта търсят навред — никаква следа от среднощните сватове.

На третата нощ по същото време отвън се чули пак крясъци, песни и врява. Дворецът така се разтърсил, че без малко щял да се срути.

— Ей, синове царски, отворете портите! — проехтял нечуван по своята мощ глас.

Отворили и невидимата сила извикала:

— Дошъл съм да искам най-малката ви сестра за жена.

Двамата по-големи братя отвърнали в един глас:

— Не я даваме по тая късна доба! Искаме да знаем кой си и къде ще я водиш, та да я навестим подир сватбата.

А най-младият:

— Щом двамата не щете, аз пък я давам. Или забравихте какво поръча неотдавна баща ни?

Взел сестра си за ръка, дал я на невидимия жених и благословил:

— Бъдете щастливи и весели!

Блеснали светкавици, треснали гръмотевици и сестрата изчезнала без следа, сякаш че нищо не е било.

Минало сума време — от сестрите никаква вест. Братята се тревожели и тъгували:

— Боже! Що за чудо! — приказвали си те. — Какво стана с нашите сестри? Живи ли са? Здрави ли са? Нито знаем за кого се омъжиха, нито пък къде отидоха.

Най-сетне един от тях рекъл:

— Хайде да тръгнем да ги дирим!

Стегнаха се братята за път далечен. Вървели, вървели, възлезли на една висока и стръмна планина. На мръкване се спрели да нощуват край голямо езеро. Най-младият наклал огън. Хапнали братята каквото бог дал, пийнали си водица и когато се накупили да спят, най-големият рекъл:

— Спете вие, пък аз ще ви пазя.

Заспали братята. А посред нощ водата на езерото се разлюляла. Най-големият брат видял, че из дълбочините му изскочил един страшен змей и се втурнал към него. Ала царският син извадил меча си и завчас му отсякъл главата. Сетне отрязал ушите и ги сложил в джоба си, а главата и туловището хвърлил в езерото.

През това време братята му спели и нищо не усетили. Когато се разденило, братът, който пазел, ги събудил, ала нищо не им казал.

Тръгнали пак. Вървели, вървели, замръкнали край друго езеро и спрели там да нощуват. Нея нощ средният брат останал да пази.

Посред нощ откъм езерото се вдигнал шум; водата се разпенила и из нея изскочил змей с две глави. Втурнал се той към братята да ги глътне. Ала царският син, който бдял и не спял, извадил меча си и — храс! — прас! — отсякъл му и двете глави. И той отрязал ушите и ги прибрал, а главите и туловището хвърлил в езерото. Другите двама братя спели дълбоко и нищо не разбрали.

На ранина той ги събудил и тримата си продължили пътя. Вървели, вървели — все из пущинаци и диви места. На мръкване се добрали до едно езеро и отседнали да нощуват край него. Най-младият запалил огън, похапнали надве-натри и двамата по-големи братя легнали да спят, а той останал да ги пази.

Посред нощ откъм езерото нещо заревало, надигнала се голяма вълна и се плиснала върху брега, та едва не угасила огъня. Гледа царският син: из водата изскочил триглав змей и се втурнал към братята да глътне и тримата наведнъж. Ала най-малкият брат го дочакал, без да трепне. Па като развъртял меча — с три замаха и трите

глави паднали. Сетне отрязал ушите, прибрал ги, а главите и туловището хвърлил в езерото.

Ала от голямата вълна огънят загаснал. Измокрила се и праханта, що носел най-малкият брат. И тръгнал той да дири огън. Тук-там, къде ти огън из тоя пущинак! Покачил се на едно високо дърво да огледа по-надалеч. Не щеш ли — зърнал някъде между дърветата да блещука светлина. Запътил се царският син към онова място. Вървял, вървял и все му се чинело, че светлината е на един хвърлей камък, а не може да я достигне. Най-сетне дошъл до една пещера; пред входа ѝ — голям огън, а край него насядали деветима великани, пекат на шиш двама човека. Сепнал се царският син, понечил тихичко да се измъкне гърбом, ама настъпил един сух клон и великаните го усетили. Тогава той събрал цялата си сърцатост, приближил се до огъня и рекъл:

— Добър вечер, побратими! Отдавна ви диря.

— Дал ти бог добро, ако си ни приятел — отговорили му великаните в един глас.

— Приятел съм ви до гроб! Живота си давам за вас!

— Е, щом е тъй, седни да вечеряш, пък после ще те водим на лов.

Седнал нашият юнак край огъня. Великаните му подали няколко големи къса човешко месо. Пък той започнал да ги залъгва с приказки и без да го видят, хвърлял месото зад гърба си.

Като се наяли, людоедите рекли:

— Хайде сега да вървим на лов, че и утре е ден, ще трябва да се яде! Наблизо тук има един престолен град. Повече от година време, как от него се прехранваме. Сега пак там ще идем.

Повървели малко ли, много ли — наближили града. Двама великани изскубнали пътьом по едно старо дърво и го понесли на рамо. Като дошли до високата градска стена, опрели на нея едното дърво и рекли на новия си побратим:

— Качи се горе на стената. Ние ще ти подадем второто дърво, да го прехвърлиш от другата страна, та по него да влезем в града.

Покатерил се царският син на стената. Подали му другото дърво, а той викнал отгоре:

— Не ми е по силите да прехвърля това голямо дърво. Нека някой от вас дойде, че да ми помогне!

Един от великаните се покатерил, хванал за върха другото дърво, прехвърлил го и заслизал по него. А царският син с меч мигом му отсякъл главата. Строполил се людоедът на отвъдната страна, без да каже „ох“. А юнакът извикал:

— Сега качвайте се един по един. Аз ще ви прехвърля.

Глупавите великани не разбрали какво е станало с техния побратим и се закатерили нагоре. Щом някой прекрачел стената, царският син — прас! — по врата. Така натръшкар мъртви всички великани.

Като свършил тая добра работа, тръгнал из града да го разгледа. Улиците — пусти, никъде ни жива душа. Най-сетне забелязал в прозорчето на една висока кула да блещука светлинка. Отворил той портата и се заизкачвал по стълбите. На върха на кулата влязъл в една стая, където горяла свещ, и... що да види! Цялата стая подредена само в коприна и кадифе, в злато и сребро, а на едно легло спи невиждана хубавица. Заплеснал се по нея юнакът, очите си не може да откъсне. Изведнъж гледа: по стената пълзи страшна змия, зинала вече да глътне момата. Изтичал той и като ударил гадината, заковал я за стената с меч си.

— Боже! — сторил клетва той. — Нека ничия ръка, освен моята, да не може да изтръгне тоя меч!

Като рекъл това, побързал да се върне при братята си, докато още не са станали. Пристигнал навреме и, щом се разденило, събудил ги. Тръгнали тримата братя и скоро най-младият ги извел на пътя за престолния град.

Всяка заран неговият цар обхождал обезлюдените улици и проливал горчиви сълзи, защото людоедите били отвлекли много народ и малко поданици вече му останали. Нея сутрин той пак излязъл из града. Като приближил градската стена, видял, че там лежат труповете на деветимата великани. Зарадвал се царят донемайкъде. Пита-разпитва кой е сторил това юначество — всички вдигат рамене. В това време изтичали придворни и му казали, че една голяма змия едва не изяла щерка му. Побързал царят към дворецовата кула и що да види? Над леглото на царкинята змията прикована с меч. Понечил да го издърпа — не може! Повикал най-силните си слуги. Опитали се и те — никой не можал да изтръгне меча от стената.

Тогава царят разпратил викачи из цялото царство да обявят неговата воля: онзи юнак, който е убил деветимата великани и змията, да се обади, ще получи голяма награда и царската щерка за жена. Освен това царят наредил във всички крайпътни кръчми да питат и разпитват пътниците, дали не знаят нещо за юнака. Ако някой разбере нещо, да обади веднага в двореца.

В една такава кръчма влезли да си починат тримата царски синове. След като се навечеряли, дошъл кръчмарят при тях на разговор и започнал да се хвали с юначеството си. А сетне ги попитал:

— Ами вие с какво юначество можете да се похвалите?

Най-големият брат заразправял какво му се случило през първата нощ в планината и извадил, та показал змейовите уши. Подир него и средният разправил за двуглавия змей и показал ушите му.

Тогава кръчмарят попитал най-младия — какво юначество е сторил.

— А че и аз мога нещичко да ви кажа — отговорил най-младият и разправил своите прекеждия: за триглавия змей, за великаните и за змията — всичко подред.

Братята много се почудили, а кръчмарят изтичал в двореца да съобщи, че е намерил незнайния момък. Царят го наградил богато и изпратил людете си да доведат тримата братя. Като дошли, той попитал най-младия:

— Ти ли беше тоя юнак, що уби човекоядците и спаси щерка ми от змията?

— Аз, царю честити.

— Ела тогава да видим ще ли извадиш меча, с който е закована гадината о стената.

Отишли в кулата и царският син без никаква мъка издърпал меча и си го сложил в ножницата. Тогава всички повярвали, че наистина той е убил великаните и змията.

Царят оженил юнака за щерка си, а на братята дал богати дарове. Много искал да останат при него, ала те му разправили кои са и какви са, защо са тръгнали по света. Казали му също, че били женени и си имали деца, та ще се върнат да ги видят. Тогава царят ги пуснал да си идат при своите.

Минало доста време. Царският зет все мислел за сестрите си. Щяло му се да тръгне пак да ги дири, ала младата му жена плачела и

не го пускала.

Един ден царят се накарал да иде на лов. Повикал зет си и му рекъл:

— Ти остани дома, да пазиш да не се случи нещо. Ето ти девет ключа от девет стаи в двореца. Можеш да отключиш осемте. В тях ще видиш какво голямо богатство съм събрал. Ала най-крайната не отключвай, защото иначе зло ще си изпатиш!

Отишъл царят на лов. Останал зет му да пази двореца и от нямане що да прави рекъл да види какви съкровища има тъст му. Отключил една подир друга осемте стаи — пълни със злато и сребро, драгоценности и юнашки доспехи. Накрая дошъл до деветата стая и си помислил: „Никога от нищо не съм се плашил. Защо пък сега ще ме е страх?“.

Отключил я. Гледа вътре, седи един голям, грозен и страшен човек, окован в желязо; ръцете му с четири дебели синджира вързани за шията; пред него по златен жлеб струи вода и се излива в златно корито; а наблизо — златно гърне, украсено с драгоценни камъни. Искра човекът да пие, ама синджирите не му дават да се мръдне.

Видял това царският зет и от почуда се отдръпнал. А човекът му рекъл:

— Моля ти се юначе, влез!

Пристъпил нашият юнак, а окованият му се примолил:

— Подай ми гърнето да глътна водица. За награда ще ти дам още един живот.

Смилил се царският зет, подал му гърнето да уталожить жаждата си и го попитал:

— Кажу ми, за бога, как ти е името?

— Казвам се Баш-Челик. А сега, ако ми дадеш още веднъж да пия, ще ти подаря втори живот.

Царският зет му дал пак да пие и понечил да си тръгне. Баш-Челик му се примолил:

— Върни се, юначе! Ти вече две добрини ми стори. Стори и още една. Ще получиш от мен трети живот, ако напълниш гърнето с вода и ми го излееш на главата.

„Охо! — рекъл си царският зет. — Три живота ми дава. И аз си имам един — та четири. Това не е зло!“

Напълнил гърнето с вода и я излял връз главата на страшника. Щом водата го обляла, той добил голяма сила. Напънал се, строшил железните обръчи, гдето стягали шията му, скъсал синджирите и скочил на крака. В миг разперил крила и изхвъркнал от стаята.

В това време в градината се разхождала царкинята. Грабнал я и отишъл, та се не видял.

— Ах, какво направих аз, неразумният! — проплакал царският зет.

Като се върнал царят от лов, зет му разправил всичко, както си е било. Царят закършил ръце, заскубал си брадата, заудрял си главата от мъка. Ала със сълзи зло се не поправя.

— Не ми се сърди, царю — замолил му се юнакът. — Не тъгувай! Ще намеря аз тоя Баш-Челик, ако ще би в дън земя да се е скрил, и ще си върна царкинята.

Ала царят поклатил глава:

— Хич и не се опитвай! Ти не знаеш кой е Баш-Челик! Много войска изгубих аз, докато го уловя. По-добре остани при мен, че няма кой да наследи царството. Аз съм стар и може скоро да си замина.

Юнакът не отстъпил и царят трябвало да склони. Без да се бави, царският зет се стегнал за път, яхнал своя кон и тръгнал по белия свят да дири неблагоприятния грабител. Много път изходил, много страни избродил. Най-сетне дошъл в един непознат град. Тръгнал по улиците. Слуша: от един чардак някой го вика:

— Ей, юначе! Слез от коня, влез в двореца!

Влязъл той в двора на един дворец и кого вижда насреща си! — най-голямата си сестра. Прегърнали се, разцелували се, започнали да се питат-разпитват. Сестра му разправила, че е женена за царя на змейовете.

— Мъжът ми е змей — рекла тя. — Я, братко, по-добре да те скрия, че той много е ядосан на своите шуреи, та да не ти стори нещо лошо.

Като приближило време да си дойде змеят, сестрата скрила гостенина си и коня му.

Долетял змеят — всичко в двореца светнало, заблестяло. Веднага повикал жена си:

— Жено, на човек ми мирише. Казвай скоро кой е тук!

Сестрата отрекла да има някой чужденец, бърже му подала вечерята и го заглавикала с приказките си. Поговорили си за това-онова, по едно време го запитала изтънко:

— Я ми кажи, ако дойде някой от братята ми да ме види, какво ще му сториш?

— Дватама ще убия, а най-младия — няма да докосна.

— Дошъл ни е на гости моят най-малък брат, твоят шурей.

— Доведи го веднага тук!

Излязъл най-младият брат, прегърнали се със змейския цар, разцелували се и седнали да ядат и да пият. Царският син му разправил всичко, както си е било, и защо е тръгнал по света. А зет му рекъл:

— Що си намислил ти? Опазил те бог! Когато прехвъркна оттук Баш-Челик с твоята жена, аз го посрещнах със седем хиляди змейове и нищичко не можах да му сторя. Заклевам те, зарежи тоя дявол! Ще ти дам злато и сребро, колкото ти душа иска, па си върви дома по живо, по здраво.

Ала царският син не склонил. Като разбрал зет му, че не може да го върне от това, що си е наумил, изскубнал си едно перо от крилото и му заръчал:

— Ето ти това перо. Като ти дотрябва помощ, загрей го и в същия миг аз ще долетя при тебе с цялата си войска.

Взел царският син перото и на заранта тръгнал на път. Вървял, вървял, отишъл в друг град. Чува, от един чардак някой го вика:

— Ей, юначе! Слез от коня, влез в двора!

Влязъл той в двора на един дворец, а насреща му — средната сестра. Прегърнали се, разцелували се, започнали да се питат-разпитват. Сестра му разправила, че е женена за царя на соколите.

— Той скоро ще се върне — рекла тя, — та по-добре да те скрия, че где да знам как ще те посрещне. Не обича той братята ми.

Така и сторила.

Ето че подир малко долетял мъжът ѝ. От силата му целият дворец се раздрусал.

— Жено, на човек ми мирише. Казвай скоро кой е тук!

Сестрата му казала, че няма никакъв чужденец, дала му веднага да вечеря и го заглавикала с приказките си. Поговорили за това-онова. По едно време тя го попитала:

— Ами ако някой от братята ми дойде, какво ще му сториш?

— Двамата ще убия, а малкия ще посрещна с радост.

Когато сестрата му казала, че е дошъл най-младият ѝ брат, той ѝ рекъл веднага да го доведе. Прегърнали се, разцелували се, седнали на трапезата. Шурейт разправил откъде иде и накъде отива. А соколовият цар почнал да го придумва:

— Недей ходи по-нататък! В оня ден, когато Баш-Челик открадна жена ти, прелетя оттук. Излязох насреща му с пет хиляди отбор соколи. Бихме се не на живот, а на смърт, кръв до коляно проляхме, ама нищичко не можахме да му сторим. Пък ти самичък как ще го надвиеш?! Чуй моя съвет: вземи си от съкровищата ми колкото щеш и се върни, докато още главата ти е на раменете.

— Благодаря ти, зетко! Ама аз съм решил да не се връщам без жена си — отвърнал му юнакът, пък на ума си рекъл: „Та нали си имам освен моя живот още три други?“.

Като разбрал соколовият цар, че не ще уговори шурей си, изскубнал едно перо от крилото си и му го дал с тия думи:

— Ако ти се случи някаква беда, загрей това перо и аз начаса ще ти се притека на помощ с цялата си войска.

Взел царският син перото и на заранта продължил пътя си. Много дни и ноци пътувал. Стигнал в един град. Върви по улиците и чува, от един чардак някой го вика.

— Ей, юначе! Слез от коня, влез в двора!

Погледнал — насреща му най-малката сестра. Прегърнали се, разцелували се, питат-разпитват се един друг:

— Кой е твоят мъж?

— Мъжът ми е царят на орлите. Я чакай да те скрия, че скоро ще се върне, пък той дип не обича братята ми — рекла сестрата и направила каквото трябва.

Ето ти подир малко долетял орловият цар. От силата му земята запъшкала, дърветата се огънали. Пита той жена си:

— На човек ми мирише. Казвай кой е тук?!

И тя скрила от него. Седнали да вечерят, а сестрата хитро го подпитва:

— Ако някой от братята ми дойде на гости, какво ще му сториш?

— Двамата ще убия, а на най-малкия ще помогна с каквото мога.

Извикала тя брат си. Прегърнали се зет и шурей, разцелували се, седнали да ядат и пият и да се разговарят. Царският син разправя

неволите си, а царят на орлите го придумва:

— Я зарежи, братко, тоя проклетник! Остани при мене, добре ще живееш!

Ала нашият юнак си знае своето. Като разбрал орловият цар, че шуреят му не скланя, изскубнал едно перо от крилото си и му рекъл:

— Настигне ли те голяма беда, загрей перото и аз ще ти дойда на помощ с цялата си войска.

Взел юнакът перото и на заранта тръгнал да дири Баш-Челик. Много земи избродил, морета и реки прегазил, полета и гори преминал. Най-сетне, когато вече умората съвсем го била съборила, изкачил се на една висока планина с озъбени канари. И там сред пущинака, в една тъмна пещера, намерил своята невеста.

Като го видяла тя, хем се възраждвала, хем се уплашила, хем се учудила и го попитала:

— За бога, кажи ми как попадна в тоя див край, където човешки крак не е стъпвал?

Той ѝ разправил всичко от игла до конец и ѝ рекъл:

— Хайде, жено, да бягаме!

— Къде ще бягаме? Баш-Челик веднага ще ни стигне — тебе ще убие, мене ще затрие.

Ала царският син придумал жена си и хукнали да бягат. Страшилището веднага угадило, втурнало се и скоро-скоро ги настигнало.

— Ей, юначе! — вика то още отдалеч. — За пръв път ще ти даря живота, както ти бях обещал. А сега върви си откъдето си дошъл, и кракът ти да не стъпи повече тук, че жив няма да останеш!

Грабнал той царкинята и я върнал. Останал царският син сам-самин сред пущинака, кърши ръце, мисли-премисля. Накрай решил да се върне и да се опита пак да си вземе невестата. Изчакал страшника да излитне из пещерата и придумал жена си да бягат. Ама Баш-Челик веднага ги угадил и ги настигнал. Извадил една стрела и изкрещял така, че планината отекнала:

— Ей, юначе! От какво искаш да умреш: от стрела или от меч?

Царският син започнал да моли за пощада.

— Харно! Подарявам ти втория живот, ама вече да не си ми се мяркал, че ще те убия на място! — изрекъл Баш-Челик и отнесъл обратно царкинята. А юнакът останал сам-самин в пущинака да мисли

как да отърве невястата си: „Защо пък да се боя? Та нали имам още два живота: единият моя, а другият — който той ми подари“.

Преспал в гъсталака, а на заранта се върнал в пещерата. Много придумвал той жена си, защото нея я било страх от Баш-Челик. Накрая склонила. Хукнали да бягат, ама проклетият дявол пак ги надушил, настигнал ги и заревал с цяло гърло така, че от канарите порой камъни се затъркаляли:

— Стой! Вече няма прошка!

Царският син започнал да го моли за пощада. Подир много молби Баш-Челик рекъл:

— Помниш ли, бях ти обещал три живота? Взимам си и третия. Върви си дома и пази своя, последния, който ти е даден от майка ти!

Няма как! Срещу такава сила не се излиза. Тръгнал си царският син жален-печален, мисли и въздиша, що да прави сега? Насред път се сетил за перата на зетьовете си и решил: „Ще се върна за четвърти път. Пък ако онова страшилище пак ни настигне, ще викам зетьовете на помощ“.

Върнал се и издебнал, когато Баш-Челик излетял от пещерата. Разправил на жена си за своите зетьове и я повлякъл:

— Да бягаме, пък каквото ще да става! — рекъл той.

Ала Баш-Челик ги подушил и се втурнал да ги гони.

Още отдалеч се провикнал така, че планината забоботила, а земята изохкала:

— Стой, юначе! Все едно — не можеш ми убегна!

Царският син бърже извадил трите пера и огнивето; секнал огън и нагрят перата. В това време Баш-Челик настигнал бегълците и с един замах разсякъл юнака на две половини. Едва сторил това злодейство, ето че небето се затъмнило, слънцето се скрило — долетели змейският цар със своите змейове, соколският цар със своите соколи, орловият цар със своите орли. Сдавили се те с Баш-Челик в люта битка. Рукнали реки от кръв, проехтели усойте от смъртни писъци. Ала накрай Баш-Челик се изхитрил — грабнал царкинята и се скрил в дъното на пещерата си.

Събрали се тримата царе край разсеченото тяло на своя шурей. Огледали го и намислили да го съживят. Попитали най-бързите соколи, орли и змейове: кой от тях най-скоро ще донесе вода от реката Йордан.

— Аз мога за половин час — рекъл един сокол.

— А аз — за четвърт час — рекъл един орел.

— Пък аз — за девет секунди — рекъл един змей.

Викнали му царете в един глас:

— Хайде, тогава бързай!

Напрегнал змеят огнената си сила и наистина подир девет секунди донесъл вода от реката Йордан. Щом полели юнака с тая вода, начаса той скочил на крака, сякаш нищо не е било.

Тогава зетьовете започнали да го съветват:

— Върви си сега дома и се благодари, че се спаси от смъртта!

Ала царският син бил упорит и им отговорил, че пак ще се опита.

— Недей повече отива при Баш-Челик, че сигурно ще погинеш!

— Не мога аз с празни ръце да се върна. По-добре да умра.

— Е, щом така си решил, то първо заръчай на жена си да разбере от Баш-Челик къде се крие силата му, пък после ела и ни кажи, че да ти помогнем. Иначе не може — посъветвали го царете.

Промъкнал се юнакът скришом при жена си и я подучил да разбере от Баш-Челик къде му е силата.

Като се върнал Баш-Челик в пещерата, царкинята започнала хитро да го подпитва:

— Кажи ми, къде ти е силата, та си така непобедим?

— Силата ми е в меча — отвърнал той.

Взела тя да се моли на меча, кланя му се, целува го. А Баш-Челик се смее и говори:

— Глупава жено! Не е в меча силата ми, а в тая стрела.

Взела царкинята да се моли на стрелата, кланя ѝ се, целува я. А той ѝ казва:

— Ей, жено! Дали някой не те е подсторил да ме изпиташ?

Тя започнала да се вери и кълне, че никой не я е подсторил.

— Пък и кой ли ще дойде в тия пущинаци? Нали ти посече мъжа ми?

— Щом толкова тачиш моята сила, ще ти кажа истината: далеч оттук има една висока-висока планина; там на връх планината живее една лисица, а в нейното сърце се гуши лястовичка лекокрила, която носи в корема си от триста години време черно яйце неснесено. Ето там е скрита моята сила. Ала човек не може да улови лисицата, защото тя има дарба да се преправя на всякакво животно.

На заранта, щом Баш-Челик излитнал, дошъл царският син и невестата му разправила каквото бе чула. Той пък се върнал при зетъвете си и им казал:

— Там и там му била силата значи; хайде да идем да я намерим!

Тозчас те го грабнали и полетели към далечната планина. Силните орлови очи скоро съзрели лисицата. Спуснал се орловият цар да я сграбчи. А тя, щом усетила опасността, три пъти се завъртяла около себе си и мигом се превърнала на мечка стръвница; изправила се на задните си крака, протегнала лапи с яки нокти да разкъса орела. Ала в туй време долетял змеят с огън да я изгори. Като разбрала новата беда, мечката изревала и из устата ѝ излитнала лекокрила лястовичка, устремила се към вишно небе. Ама и соколовият цар в бърз летеж не падал по-долу: настигнал я, забил острите си нокти в нея, и тя преди да издъхне снесла онуй черно яйце, в което се криела силата на Баш-Челик. Царският син го причакал отдолу, уловил го в шапката си, та не могло то да се счупи без време на земята.

След като свършили тая най-важна работа, зетъвете подхванали пак своя юначен шурей и полетели към леговището на злосторника. Стигнали по-бърже, отколкото в приказка може да се изкаже, и застанали пред пещерата.

— Излез, излез, изчадие бесовско! — викнал царският син. — Излез, да си видиш смъртта!

Баш-Челик се показал на входа налютен, разлютен, разярен, готов да накълца на парчета дръзкия, който тъй му вика. Ала щом зърнал в ръката на юнака черното яйце, разтресъл се като листо на бързей, нозете му омекнали, и той коленичил, комай за пръв път в живота си. Замолил се:

— Пощади ме, не ме убивай! Ще ти върна невестата и несметни богатства ще ти дам. Ще станеш най-мощният цар на земята. Прости ми!

Царският син, макар да имал великодушно сърце, само поклатил глава.

Баш-Челик протегнал треперещи ръце към яйцето, към своя живот. Юнакът не можел вече да гледа как това страшилище се гърчи като червей в праха, рекъл да му съкрати мъките, и с все сила ударил яйцето о камъните; щом то се пръснало, в същия миг душата на Баш-Челик отлетяла с писък в преизподнята.

Победителите влезли в пещерата, където в един ъгъл се била сгушила царкинята — ни жива, ни мъртва от страх — не знаела какво ще стане с мъжа ѝ. А той я прегърнал, избърсал ѝ сълзите и я извел на светло, без да погледне дори купчините злато и благородни камъни — стигало му това съкровище, що пак държал в ръцете си.

Змеят поел царския син, орелът — спасената невяста, и всички полетели към двореца на баща ѝ радостни и горди от победата си.

Девет дена яли и пили и било веселие небивало, та и досега се помни.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.